

dr Grzegorz Leśniewicz,

Spółeczna Akademia Nauk w Łodzi

Przez ponad trzydzieści lat w naszym kraju kształtował się stabilny i precyzyjny system demokratycznej odpowiedzialności na szczeblu lokalnym (w samorządzie w gminach, powiatach i województwach). Istnieje przy tym kilka mechanizmów, które mogą być wykorzystane i zastosowane przez elektorat i jego przedstawicieli (radnych) do odwołania organów wykonawczych (wójtów, burmistrzów, prezydentów, zarządów powiatów i województw). Odpowiedzialność osób wybranych w wyborach samorządowych można sklasyfikować w kilku zakresach. Przede wszystkim – może to być odpowiedzialność demokratyczna, związana ze skwitowaniem i oceną działalności organów dokonaną za dany okres czasu lub dokonywaną *ad hoc*. W szczególności autor rozumie tego rodzaju odpowiedzialność jako formę odpowiedzialności mającej zastosowanie do wybranego urzędnika lub organu, w którym obywatel, lub ich przedstawiciele mogą podjąć skuteczne kroki w zakresie odwołania osoby lub organu. Kolejnym rodzajem odpowiedzialności jest odpowiedzial-

ności zarządzenia finansami i przeciwdziałania nierównowadze finansowej.

W niniejszym opracowaniu autor nie zajmował się natomiast nadzorem sprawowanym nad samorządem przez organy administracji rządowej (Parlament, Prezes Rady Ministrów, wojewodowie). Przedmiotowa problematyka, w opinii autora, wymaga bowiem odrębnego opracowania.

I. Odpowiedzialność demokratyczna

Ocenając tę kategorię odpowiedzialności, którą mogą ponieść organy jednostkowe i kolegialne pochodzące z wyborów powszechnych lub pośrednich, należy opisać cztery procedury. Wśród nich wymienić należy: procedury absolutoryjne, wołania zaufania, odwołanie z innych przyczyn i mechanizmy referendalne.

1. Procedury absolutoryjne: